

Un puzzle tematic existențial și experimental: Beatrice Bernath (poeme): DESENEAZĂ-MI UN ȘARPE plus douăzeci și două de picturi reunite sub titlul „Dumnezeu e trist, foarte trist”, Ed. Vinea, București 2022

Cronică de *Angela Nache Mamier*

Acest volum este un puzzle tematic original, înglobând condiția feminină, memoria proustiană, cetatea, nostalgia exilului, noile rădăcini, cotidianul, experimentalul. Litanii dar și autoironii, persiflari și bobârnace în obrazul zilelor, când amare, când reci, când maladive. Devorează plaje întregi de « visătorii », deține cheia unui imaginar plin de har, se mișcă în Imagi-Nația suprarrealistă, cu un aplomb firesc, original.

Adrian Grauenfels: «Beatrice Bernath [...] oscilează între desen, arte plastice, scris [...]. O artă într-o manieră vădit răzvrătită, impulsivă, profund expresionistă. Se joacă cu cuvintele, unele strident colorate, altele terne, cenușii; Frontierele între cuvinte și penelurile sale sunt inexistente ...»

Zoltan Ternier: «Ca artist plastic, creează grafică și pictură oscilând între expresionism și suprarrealism». Postdadaistă, calea modernismului este un pariu cu sine „o” broderie” peste o perioada literară care o fascinează ... Mușcă din verbe, mușcă din stările sufletești, mușcă pânzele, le îndurereaza, le încarcă. Expresiile umane sunt dramatice, exprimă o lume a angoaselor, a întrebărilor, a unor răspunsuri imposibile ... O voce de femeie liberă, o artistă cu manifeste interesante pe vârful limbii.»

Dan Romașcanu: «Dacă ar trebui să aleg doar una dintre caracteristicile esențiale ale creațiilor literare și plastice ale lui Beatrice, cred că aș menționa libertatea» Poeme și pânze anxiogene, războiul cu sine plus războiul societal din « genele » israeliene ...

Ioan Aurel Mureșan: « Această ambivalență este oarecum surprinzătoare – să ne imaginăm o admirabilă Frida Kalló care scrie poezie. Un exercițiu de admirație (virtuală) care ar devoala intimitatea sufletească a unei feminități irezistibile » Opera vizuală a artistei este multiplă : asamblaje desene, nuduri, portrete, colaje, imagini numerizate.

Aluzii biografice, intimiste, poartă urmele realismului magic. Caracteristicile absurdului sunt evocate și Ionescu ori Becket fac parte din voiaj.

Poeta caută sensul existenței sale, sentimentul de a fi străin în miezul condiției umane alienate:

« Godotmadam/ești mioapă/dai/zilnic în gropi/de nu vezi/că a trecut un secol/și monstrul/nu e transparent/îți vâra degetele-n ochi/cuțitul în gât/urlă:/vreau atenție!/tu-i speli șosetele/transpirate/cu privirea întoarsă/spre geamul înghețat/și-l aștepți/pe Godot.»

Poeta își contemplă existența, a fi artist înseamnă o combustie interioară, conștiința artistică, e un rug epuizant, care o fascinează:

«...țipătul tăcut sugrumat al cântăreței chele devine un act sinucigaș./în sala scaunelor goale/

contrastul/între așteptare și realitate/duce repede înspre nimic./cântecul cel așteptat al sopranei de coloratură /pițigăiată/mascată anulată /mrs. smith nu s-a născut/..»

Activă pe rețele, poeta resimte nefastă, suprautilizarea rețelelor care accentuează de fapt solitudinea, anxietatea, depresia, devine o hărțuire violentă, toxică adictivă:

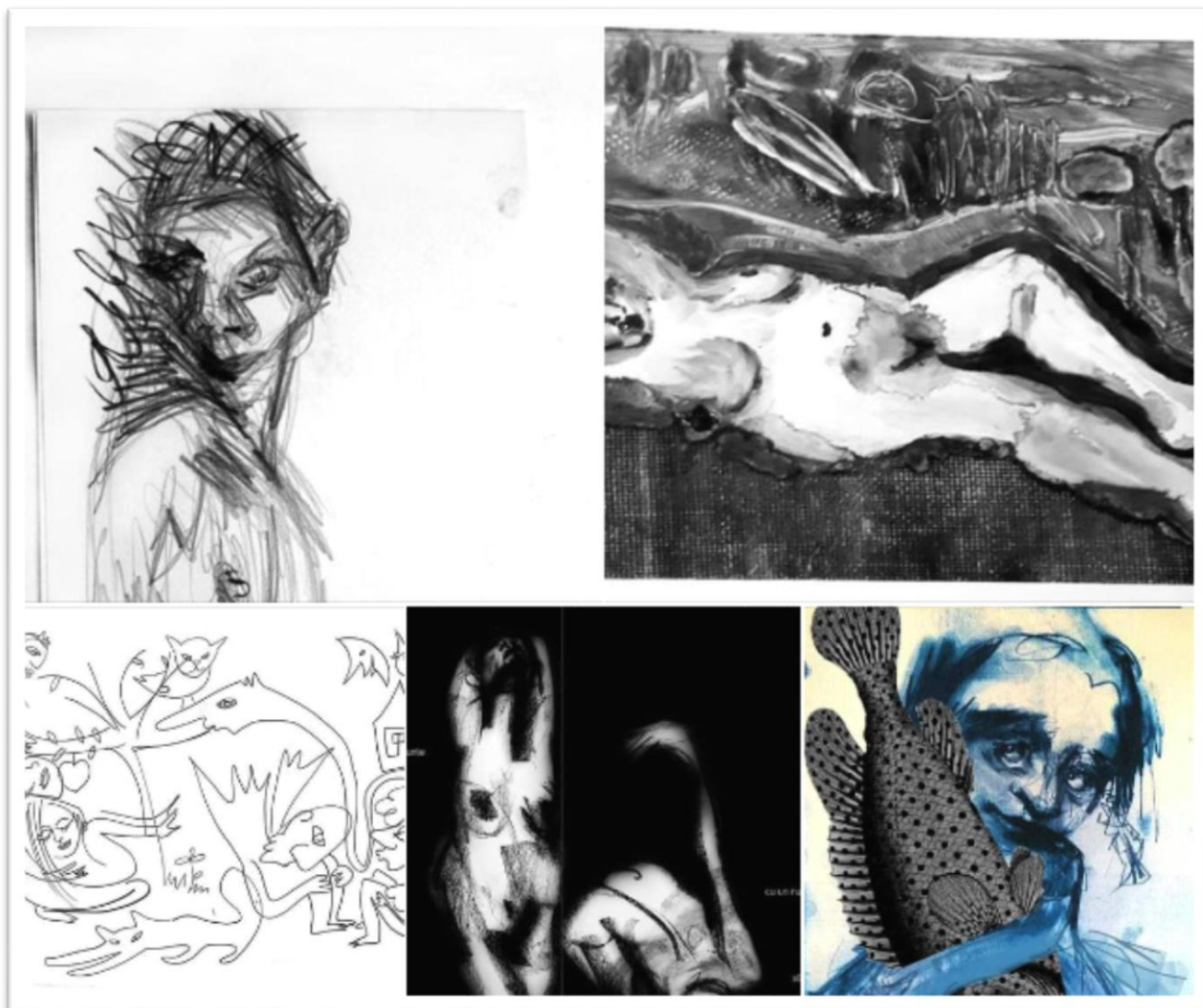
«Facebook my love ah bestie alunecoasă a inadvertențelor /celulare!/plicticoasele momente politicoase/costisitoarele laikuri sociale/îți deformează sufletul de animal bine hrănit/înfometat/de vorbe.»

O trapă de singurătate apăsătoare, nevoia de a se închide în sine, în spatele cuvintelor, care acumulează senzații adesea negative, triste, singuratic:

Scrisori lui lucas:

gorila mea de iarnă în visul unei nopți/nu-mi cunosc adâncimea/singurătății./totul e rapid./mă grăbesc mereu./alerg printre începuturi./în împărăția ta/tu,frumos și negru.»

Peștele, ichtus la greci, este simbol creștin polivalent. El semnifică pe Christos și viață în abundență promisă creștinilor în Evanghelie ; Cristos aduce pâine și pește. Prin extindere, peștii simbolizează creștinii care trebuie *pescuiți, reuniți*.

Un SOS, spre umanoizii care trăiesc din ce în ce dezbinați, într-o lume virtuală, în spatele ecranelor reci:

Premoniții :« încuiată în sinea ei ca într-un ou/ netezește crăpăturile inimii/cu miere de dorințe/până când universul devine/perfect ermetic./și calmă/femeia care locuiește într-un shue/pictează zilnic vise colorându-le în culori zglobii./inventează rădăcini frunze grăunțe/carne de suflet/și gătește peștelui ei emoții./peștele nu e rege/nu nu!/e democrație acolo pe tărâmul lor colorat/și-i face copii peștișori/căroră le visează aripi de vultur.»

Copilăria este mereu vie, în memoria nostalgică. Timpul în care părinții ne sprijină, asigură jocurile, liniștea, afecțiunea, Brașovul natal este prezent, de neuitat:

« ...Revenind la ideea poemului zburător mi-amintesc că ne-am întors acasă la Brașov/cu un avion mic rusesc/undeva pe lângă Prejmer./ nu știu ce legătură are povestea mea întreruptă/cu porcii înaripați...»

Poeta trăiește între extaz dar și spleen, stare mai mult ori mai puțin durabilă, de melancolie neagră chiar și fără motiv, un anumit dezgust existențial:

«Paing : pânză de păianjen cartea durerii mentale./subțire ca firul de paing/bolnăvia poetică./decalog decapitat/firul s-a derulat/în sfârșitul lumii.»

Condiția femeii este în prim plan, portretele sunt adevărate «Strigăte-Munch», expresive:

«Moartea unui animal de rasă pură: reapare soarele dintre norii deznădăjduiți/și vocea femeii sfâtecate de bărbații turbați/urlă moartea din rărunchi!/moartea care nu vine/moartea pumnal și ciocan!/inima mea –/rană deschisă.(.....) avea și o păpușă grasă/pe care o numea Sara/și Sara spăla și atârna rufe toată ziua./de fapt Sara era o pernă cu câteva șuvițe blonde/buze grase țuguiate cu care-l tot trimitea/noapte după noapte/să cumpere lapte de la o măgăriță.»

Autoarea nu este o feministă violentă, crede într-o egalitate între bărbați și femei, în viață privată ori publică. A depășit inegalitățile făcute femeilor, se asumă, dar e solidară și neiertată față de aceste inegalități, exprimă o empatie logică pentru cea care dă viață :

«... și atunci am strigat eu/ca o adevărată femeie ce sunt/sub haina mea de cal/ascunsă vederii bărbaților/rămași fără nimic/de pierdut./strigătul meu ca o naștere/ din mine./mi-am adus aminte cum cândva născusem/primul meu pui/și apoi pe al doilea/ și la primul plâns dulce sânul tresărise/imediat cu laptele în el !/supremă dulcea iubire/a alaptatului puilor!..»

Între vis și viață socială, suprarealiștii au creat o punte, o tranșă, o « recuperare a forței noastre psihice », o modificare a sentimentului vieții, un automatism pur intelectual, un abandon total în comunicabil și necomunicabil, ideea unei libertăți absolute, a eliberării eului prin proiecții onirice, ori lingvistice originale.

Autoarea aderă la unele idei din acest curent inventiv, inovator:

«În viața cealaltă eram un cerb zvăpăiat îmi loveam coarnele/de toate zidurile./era atât de îngust spațiul înspre lună!/diminețile îmi număr cucuiele/de pe frunte./semnele coarnelor frânte/ de zidurile/imaginației.»

Poeme vii, senzuale, excitante, feminine, receptive la senzațiile inimii și corpului:

«E dulce căpșuna zemoasă mușcătura/păcatul ei curge zemuind pe sânii mei/(porecliți japoneze)./tu murmuri ocupat/urmărind cu vârful degetului/traectoria picăturii./atingi punctul final./ o tresărire în el./roșesc/oprind ceasul să ascult/secretul din timpul de ieri./între pagini/ scrii cuvintele cu moliciunea buzelor/roșesc/oprind ceasul să ascult/secretul din timpul de ieri./între pagini/scrii cuvintele cu moliciunea buzelor/pe pielea în care te afunzi./ne vom înfrupta din tine/spui./chiar și tu vei gusta/adaugi însetat./și muști./iar coapsele mele-ți vor naște/capșuni.»

Revoluția suprarealistă nu o mai fascinează, a depășit-o cu o anumită detașare, frondă, este ceea a unui post modernism ce-și deschide căi noi, evitând căderea în demență patologică:

«...plictisită de post modernism: am pășit pe mâini direct în post post modernul /ăsta/fragmentar claustrofobic/legitimat de frica neapartenenței./ ironia mea aparține timpului/dinainte de moartea viselor./banalul bla bla a devenit latura de bază/a legăturii.»

Exilul este trăit ca voiaj inițiativ, între un sentiment de îndepărtare de țara originală, cu rădăcini și forțe în nouă țară :

«...înaintez cu greu în noaptea caldă./București—atât de singură./vorbesc titlurilor de cărți din vitrine./citesc reclame pe palatul regal./mă lipesc de case./încerc să par transparentă/o umbră./trec pe lângă mine bărbați pe trotinetă/care fură poșete./așa mi s-a spus/...»

Cotidianul unei artiste este un vis, capul în nori, totul o inspiră, pe fondul unor incertitudini simbolice, ieșite din dorința unei reușite legitime:

«...tu vrei mereu să adormi cu o mână pe carnea mea caldă./eu îmi întorc mintea și sufletul pe dos./sap în mine la sânge./de ce nu vreau liniște?/liniștea nu sunt eu/mă tai în bucăți/ amănuntele se amestecă/unele cu altele./rotesc dansul cu iele/sunt femeia de noapte/cu un pic de nebunie în ea/și cu furia dansului.»

Autoarea are referințe critice laudabile: Adrian Grauenfels, Zoltan Ternér, Dan Romașcanu, Ioan Aurel Mureșan, Gabriel Gherbăluță, Răzvan Voncu, Emil Nicolae-Nadler etc

Poeta se autodefinește cu un umor fin. Poezia și pictura sunt fortărețe, opțiuni clare, definitive, un sens existențial asumat.

«Rujul roșu: îmi voi picta autoportretul/cu funda cea verde-albastră/care atâta îmi place./ voi fi goală./rochia o lipesc direct pe hârtia-colaj./oricum mi-a devenit strâmtă.trag cu degetul înegrit/ de funinginea crematoriului./ultima graniță»

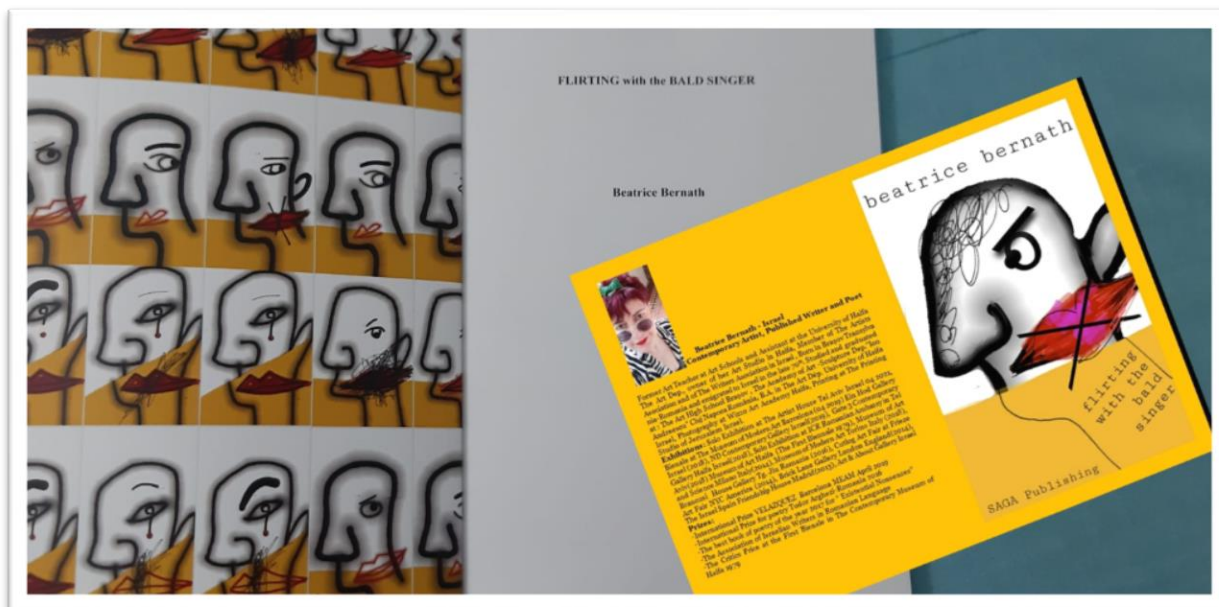
Copilăria, este basmul derulat de memoria sentimentală, este indispensabilă, pentru a putea avansa cu acest copil drag în minte, omniprezent:

«Poștașul sună totdeauna de trei ori. Buni e așezată în colțul din stânga al bucătăriei/pe un scaun mic e mică și aproape rotundă/zâmbește fără a scoate vorbe./ne repară rochiile din care am crescut./pe unele le transformă în fuste când nu mai au tiv./tace și coase./îi pun pe genunchi ștrampii/iar mi s-a dus firul/pune rochia deoparte și scoate becul din coș./trage pe el ciorapul caută firul/să-l remaieze./eu între timp tai varză și o călesc în tigaie./mai avem puțină făină și un ou pentru tăiței./„poștașul sună totdeauna de două ori”/e titlul filmului în care nu poți scăpa/de un destin depresiv. (...) Buni întrerupe cusutul și ne privim față în față. umblu pe un câmp cu flori fără gânduri îmi amintesc de alt timp(...)»

Cotidianul devine bombardament informațional, toxic, rețelele sociale asigură doar aparența unei comunicări fără frontiere, viața este tragică și absurdă:

«...azi oamenii se înmormântează pe feisbuc cu un imogi trist/în mijloc de septembrie sărbătorile/ obolesc spiritul liber./obligăția fericirii la dată fixă doare./alunecări de teren vieți nefondate inițial./ nimic spre nimic./oameni fără spațiu locativ/contruiesc cortul sărbătorii și mănâncă/împreună zgomotos de veseli./iertare lipsei mele de entuziasm poetic/în anul 21 al erei credințelor prefăcute./înțeleg:
e necesar să vă agățați de ceva/inuman./umanitatea a decepționat;...»

Beatrice Bernath este o artistă cu un simț al frumuseții autentic, este capabilă să creeze cu multă sensibilitate, este un talent generos, care ne prepară incontestabile surprize estetice și emoții artistice rafinate.

AG - SAGA PUBLISHING

2022